

Pełkinie – cmentarz i pomniki

Historia

W Pełkiniach [pow. jarosławski] znajdują się cmentarz i pomnik upamiętniający zamordowanych tu jeńców radzieckich. Obóz jeniecki [filia stalagu w Przemyślu] powstał pod Pełkiniami wiosną 1941 r. Obejmował powierzchnię około 70 hektarów i jednorazowo mieścił do 30 tys. jeńców. Pełnił funkcję obozu przejściowego – jeńców wywożono następnie w głąb Rzeszy, część została rozstrzelana w okolicach Przeworska. W samym obozie z zimna, chorób i głodu zginęło ok. **6 tys. żołnierzy**. Zmarłych grzebano w zbiorowych mogiłach. Po zajęciu przez wojska niemieckie zachodniej Ukrainy w obozie w Pełkiniach ogłoszono, że jeńcy radzieccy mogą wracać do domu. Ochotnicy zostali rozstrzelani w okolicach Koniaczowa [kilka kilometrów na północny wschód od Jarosławia]. Po wywiezieniu ostatnich jeńców wiosną 1942 r. obszar obozu zmniejszono, przeznaczając go dla Żydów z powiatu jarosławskiego, skąd wywożono ich do Bełżca. Część więźniów rozstrzelano w pobliskim lesie. Obóz ten funkcjonował do 1944 r. Pełkinie to również miejsce zbrodni na miejscowej ludności podejrzanej o działania antyniemieckie i obszar konfliktu polsko-ukraińskiego [po wojnie w ramach akcji „Wisła” wysiedlono mieszkającą we wsi ludność prawosławną].

Joanna Wawrzyniak

Pamięć

Cmentarz upamiętniający jeniecki okres obozu powstał na terenie zbiorowych mogił w 1962 r., pomnik odsłonięto w 1974 r. Na terenie Pełkiń znajduje się również pomnik ku czci rozstrzelanych w styczniu 1944 r. **24 żołnierzy AK** przywiezionych z więzienia Montelupich w Krakowie. Inny obóz przejściowy dla jeńców sowieckich znajdował się w pobliskiej miejscowości Wólka Pełkińska [ok. 3 km od Pełkiń]. Ich los był podobny do losu żołnierzy więzionych w Pełkiniach. Znajduje się tam pomnik upamiętniający **zamordowanych jeńców oraz kilkuset Żydów i Romów**.

Joanna Wawrzyniak

Informacje praktyczne

Pełkinie – cmentarz i pomniki

Dojazd: Pełkinie leżą przy drodze nr 862 między Jarosławiem a Leżajskiem. Dojazd autobusem z Jarosławia (rozkłady jazdy na www.mzk.jaroslaw.pl/).

Pełkinie, Polska